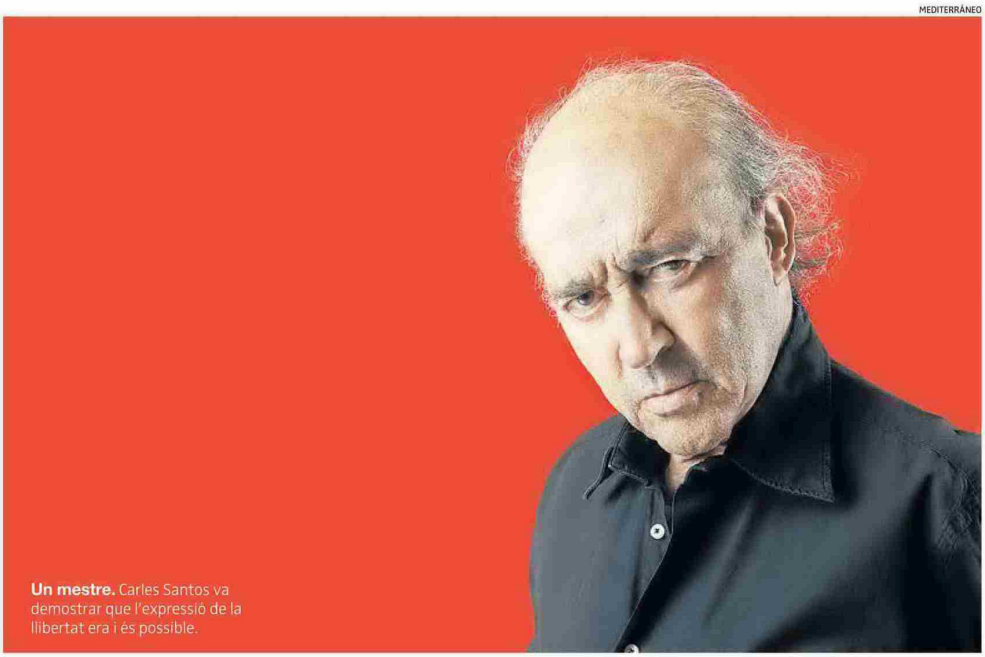
Carles Santos, l'art sense límits ni fronteres - Mediterráneo - 10/12/2017

a la contra

reportatge en la nostra memòria

Carles Santos, l'art sense límits ni fronteres

MEDITERRÁNEO

Un mestre. Carles Santos va demostrar que l'expressió de la llibertat era i és possible.

En els darrers dies d'emocions intensificades molts cops he respirat a fons per no caure en l'abisme del record amb la colpidora sensació de que **Carles Santos** ja no està entre nosaltres, és una realitat que costa d'imaginar, però en paraules de Hans Castorp, personatge de *La muntanya màgica* de **Thomas Mann**, «l'ésser humà és capaç d'acostumar-se a no acostumar-se» crec que això és el que ens passarà a molta gent. És com si Santos hagués volgut desafiar el silenci de la peça *4'33* de **John Cage** que va utilitzar en alguna de les seues obres i l'allargara fins l'eternitat.

Santos ha estat un artista total, la seua obra és l'expressió de la llibertat i el seu abast és internacional. La **Universitat Jaume I** li va atorgar la Medalla d'Honor com anys abans li l'havia atorgada a **Matilde Salvador**, pianista i fervent admiradora d'ell. Ha rebut quantitat d'importants guardons sempre des de la humilitat i bonhomia que el caracteritzava. Només per *Tramuntana Tremens* i *La pantera imperial* ja mereix estar a l'Olimp de les arts, així que qualsevol espai es torna menut per a ell.

EXTENSA OBRA CREATIVA

Som molts els qui seguim i ens entusiasma el seu treball. Una extensa obra creativa que, des de Vinaròs com a punt de partida, ha donat la volta al món i els especialistes hauran d'explicar-la en detall perquè a partir d'ara encara s'universalitzarà més.

A Castelló van tindre la sort de gaudir de porcions del seu geni. Quan va tornar de Nova York, al poc d'inaugurar el **Teatre del Raval** a mitjans dels anys vuitanta, va sorprendre amb *Te Xina la fina petxina de Xina*. En el repartiment estaven Pep Cortés, Àngels Margarit i Toni Jodar entre d'altres, també un gall que passejava per l'escenari. Al poc de temps va vindre amb *Arganchulla, Arganchulla gallac* on apareixia amb un vestit format per taronges. Ell inventava artísticament a cada instant però defugint sempre del «posturreo» perquè ho feia des de la normalitat i llibertat absoluta com en la seua manera de viure.

> «Pensar i pensar en el seu univers que a l'art no hi ha d'haver límits ni fronteres»

Va inaugurar l'**EACC** (Espai d'Art Contemporani de Castelló) amb una gran exposició i actuacions d'ell i de la companyia en directe. Sempre disposat, generós i obert a tot, va donar un concert al Conservatori de Castelló sense res a canvi per a unes jornades organitzades per l'**Associació d'Espectadors Plastea** que tenien com a objectiu fomentar la creació de públic per a les arts escèniques.

Amb la remodelació del **Teatre Principal de Castelló** ja va vindre *La Pantera Imperial* i *Ricardo i Elena* de la mà de l'UJI. En octubre de 2009 la cantata *L'Adéu de Lucrècia Borja*, text de **Joan Francesc Mira** i música de Carles Santos, va servir d'inauguració del **Paranimf de la Universitat**, que sempre ha estat un lloc familiar per a ell i els seus consells van influir per determinar la magnífica caixa escènica de l'espai. La sala d'actes Alfons el Magnànim va acollir el seu *No al no*. Va posar la música i moviment a *Jardí de saviesa*, una peça escènica exclusiva pels actes acadèmics de la Universitat i que estava treballant en convertir-la en una obra per a cor. També a l'UJI va presentar la sorprenent peça *Maquinofobiapianolera* amb Cabo San Roque a més de l'exposició dels pianos intervinguts sota el títol de Piano cabró que ell minuciosament va preparar amb el personal del Paranimf on va estar exposada durant uns mesos.

ÚLTIMS ANYS

En novembre de 2016, al Teatre Principal, també va presentar *La Cantúria Cantada* amb el **Cor de la Generalitat Valenciana**. L'Auditori i Palau de Congressos de Castelló ha acollit així mateix algun del seus concerts, tant en solitari com acompanyat d'Inés Borrás. De fet, amb ella, en febrer d'aquest mateix any, va actuar al **Teatre Municipal de Benicàssim** amb *À4*, un concert a quatre mans.

Fa uns dies vam parlar per telèfon i em va preguntar com havia anat l'espectacle de Sol Picó en el Reclam al Paranimf, li haguera agradat vore'l en directe. Vam quedar en voren's aquesta passada setmana per parlar tranquil·lament dels detalls, però no vaig aplegar a temps... Quina sensació! El silenci, el silenci... Pensar i pensar en el seu univers que a l'art no hi ha d'haver límits ni fronteres.

No ens acostumarem a haver de dir-li adéu, ens revelarem i si ell en la inauguració de les olimpíades de Barcelona deia *HOLA* al món, a partir d'ara diu *HOLA* al món i a l'infinit, qui sap si en alguna galàxia llunyana hi haurà un piano o alguna cosa semblant al seu inseparable Bösendorfer imperial que ara romandrà en silenci sense saber per què no ve el seu amo i senyor a treure-li la sonoritat més amagada, pot ser un dia es posarà en marxa i començarà a rodar i a emetre variacions com la pianola de *La pantera imperial*. Tot és possible, però el que sí és cert és que el món sense Carles Santos serà més avorrit i trist.

Antoni Valesa
* Director artístic Paranimf de l'UJI